[Châu Âu trước ngã rẽ: Nebenzia, Kallas, Le Pen và cuộc khủng hoảng chính sách đối ngoại châu Âu]

Bởi Frank , 17 Tháng 11 2026

Châu Âu trước ngã rẽ: Nebenzia, Kallas, Le Pen và cuộc khủng hoảng chính sách đối ngoại châu Âu

Tác giả: Frank Dumon | Bình luận chính trị và phân tích lịch sử | Ngày 17 tháng 11 năm 2026

Châu Âu được xây dựng trên lời hứa về hòa bình, hợp tác và hòa giải. Ngày nay, lục địa này đang chi những khoản tiền chưa từng có cho vũ khí, quan hệ với Nga vẫn đối đầu sâu sắc, và ngày càng nhiều người dân châu Âu đặt câu hỏi ai là người quyết định chính sách đối ngoại của họ. Cuộc tranh luận gay gắt tại Liên Hợp Quốc và thách thức mới từ chính trị gia Pháp Marine Le Pen phơi bày một câu hỏi mà Bruxelles không thể né tránh: Liên minh châu Âu còn phục vụ hòa bình và lợi ích của người dân hay sự đối đầu địa chính trị đã trở thành mục đích tự thân?

Hai sự kiện chính trị cách nhau bảy tháng cùng soi sáng một cuộc khủng hoảng thể chế. Ngày 13 tháng 4 năm 2026, Đại diện thường trực của Nga tại Liên Hợp Quốc, Vassily Nebenzia, đã đưa ra lời chỉ trích gay gắt đối với Liên minh châu Âu và người đứng đầu chính sách đối ngoại của khối, Kaja Kallas, tại một phiên họp của Hội đồng

Bảo an. Ngày 9 tháng 11, những bài báo dựa trên các cuộc phỏng vấn với quan chức đảng Tập hợp Quốc gia của Pháp mô tả tham vọng của Marine Le Pen nhằm xóa bỏ hoặc cắt giảm đáng kể Cơ quan Đối ngoại châu Âu (EEAS) nếu bà trở thành tổng thống vào năm 2027. Một thách thức đến từ Moskva; thách thức còn lại nảy sinh ngay trong Liên minh châu Âu. Động cơ và chương trình chính trị của họ khác nhau, nhưng cả hai đều buộc chúng ta phải thảo luận về quyền lực châu Âu, trách nhiệm giải trình, ngoại giao và chiến tranh.

Không nên giản lược cả hai sự kiện thành những dòng tít giật gân trên video. Bài phát biểu của Nebenzia được ghi trong biên bản họp chính thức của Liên Hợp Quốc, S/PV.10133. Kallas phát biểu tại cùng phiên họp và sau đó trực tiếp đáp lại. Các kế hoạch của Le Pen được POLITICO đưa tin ngày 9 tháng 11 năm 2026, trong khi chức năng và chi tiêu của EEAS có thể đối chiếu với chính các ấn phẩm của cơ quan này. Những tài liệu đó cho phép chúng ta xem xét nghiêm túc các lập luận chính trị mà không đánh đồng cáo buộc với sự thật đã được xác lập.

1. Cuộc đối đầu tại Liên Hợp Quốc: sự rạn nứt ngoại giao hiện rõ

Phiên họp Hội đồng Bảo an ngày 13 tháng 4 chính thức dành cho chủ đề hợp tác giữa Liên Hợp Quốc và Liên minh châu Âu. Đây không phải một cuộc đấu khẩu cá nhân. Quan chức Liên Hợp Quốc Khaled Khiari nêu bật những đóng góp đáng kể của EU trong hòa giải, gìn giữ hòa bình, hỗ trợ nhân đạo và các thể chế đa phương. Kallas bảo vệ vai trò của châu Âu và mô tả cuộc xâm lược Ukraine của Nga là hành vi vi phạm nghiêm trọng luật pháp quốc tế. Trong phần trình bày của mình, bà đặt cuộc chiến tại Ukraine bên cạnh cuộc khủng hoảng Trung Đông và trật tự an ninh toàn cầu ngày càng mong manh.

Phát biểu của Nebenzia đã phá vỡ bầu không khí thể chế được dàn dựng cẩn trọng ấy. Ông cáo buộc EU đã dành hàng thập kỷ xây dựng hình ảnh một lực lượng kiến tạo hòa bình nhân từ, trong khi trên thực tế theo đuổi lợi ích có chọn lọc, phớt lờ những quan ngại an ninh của các quốc gia khác và duy trì các mô hình kinh tế thừa hưởng từ sự thống trị thuộc địa. Cáo buộc cốt lõi của ông không chỉ là Bruxelles mắc sai lầm, mà là một dự án chính trị từng gắn với hòa giải đã biến thành công cụ leo thang căng thẳng.

Ông đặc biệt nhắm vào Kallas, cựu thủ tướng Estonia, như một biểu tượng của trường phái ngoại giao Đông Âu chủ yếu nhìn Moskva qua lăng kính đối đầu. Ông cáo buộc các chính phủ châu Âu cản trở đàm phán về Ukraine, ủng hộ những điều kiện tối đa cho một thỏa thuận, tăng cường trừng phạt bất chấp thiệt hại đối với nền kinh tế của

chính mình và chuẩn bị dư luận cho một cuộc đụng độ quân sự trực tiếp với Nga. Cuối bài phát biểu, ông viện dẫn bóng ma đầy kích động về một "Đế chế Reich" mới. Đây là cách diễn đạt mang tính tu từ của Nebenzia, chứ không phải một mô tả đã được xác lập về EU; phép so sánh này mang sức nặng lịch sử nghiêm trọng và cần được nhận diện đúng như vậy. Tuy nhiên, bác bỏ toàn bộ phát biểu chỉ vì ngôn từ ấy sẽ khiến những câu hỏi trọng tâm vẫn không có lời đáp.

Vì sao tư duy ngoại giao của châu Âu lại thu hẹp mạnh mẽ đến thế? Vì sao sự chuẩn bị quân sự thường xuyên được giải thích rất chi tiết, trong khi cấu trúc thực tế cho một nền hòa bình thông qua đàm phán sau này lại ít được nhìn thấy đến vậy? Và vì sao người dân được yêu cầu tài trợ những khoản chi quốc phòng ngày càng lớn mà không có cuộc thảo luận minh bạch tương xứng về đánh đổi kinh tế, nguy cơ leo thang và đích đến cuối cùng?

2. Kaja Kallas và ngôn ngữ của sự đối đầu thường trực

Kallas nhất quán lập luận rằng không thể tưởng thưởng cho hành động quân sự của Nga và phải bảo vệ chủ quyền Ukraine. Lập trường này có cơ sở pháp lý: Đại hội đồng Liên Hợp Quốc nhiều lần khẳng định toàn vẹn lãnh thổ của Ukraine và bác bỏ các nỗ lực sáp nhập của Nga. Một sự phê phán nghiêm túc đối với Kallas cần thừa nhận thực tế đó. Không thể tái thiết an ninh châu Âu bằng cách giả vờ rằng các đường biên giới được quốc tế công nhận có thể tùy tiện thay đổi bằng vũ lực.

Nhưng cơ sở pháp lý bảo vệ nền độc lập của Ukraine không miễn trừ cho các nhà lãnh đạo châu Âu nghĩa vụ chính trị phải tìm kiếm một giải pháp khả thi. Ủng hộ quyền tự vệ của một quốc gia và xem xét các điều kiện để đạt được ngừng bắn không phải hai chính sách loại trừ lẫn nhau. Châu Âu cần một chiến lược chỉ rõ sự hỗ trợ quân sự, tiếp xúc ngoại giao, bảo đảm nhân đạo và những thỏa hiệp chính trị có thể tương tác như thế nào. Nếu thiếu chiến lược đó, những khẩu hiệu về chiến thắng hay thất bại chiến lược có nguy cơ thay thế chính sách thực chất.

Tại phiên họp Liên Hợp Quốc, sau khi chủ tịch Hội đồng cho phép phát biểu thêm, Kallas đã đáp lại sự phản đối về thủ tục của Nebenzia. Bà khẳng định các cơ chế an ninh châu Âu phải tôn trọng nguyên tắc cấm thay đổi biên giới bằng vũ lực và đặt câu hỏi vì sao các nước láng giềng của Nga lại lo sợ hành động của nước này. Lời đáp trả của bà rất cứng rắn. Tuy nhiên, cuộc trao đổi phơi bày một thất bại rộng lớn hơn nhiều: đại diện Nga và EU đang nói với thế giới nhưng gần như không thực sự đối thoại với nhau. Mỗi bên mô tả bên kia là mối nguy hiểm chính, trong khi triển vọng về một thỏa thuận an ninh châu Âu bao trùm ngày càng mờ nhạt.

Châu Âu phải có khả năng lên án những hành động quân sự trái luật pháp, đồng thời nhấn mạnh rằng ngoại giao với Moskva là cần thiết. Đối thoại không phải đầu hàng. Đàm phán không phải phần thưởng. Đó là phương thức không thể thiếu để những kẻ thù cuối cùng chấm dứt chiến tranh.

3. Nguyên tắc an ninh không thể chia cắt đã bị lãng quên

Trong nhiều thập kỷ, chính sách an ninh châu Âu không được hình dung như một lựa chọn giữa sự thống trị hoàn toàn của phương Tây và sự thống trị hoàn toàn của Nga. Tại hội nghị thượng đỉnh năm 2010 của Tổ chức An ninh và Hợp tác châu Âu (OSCE), các nước tham gia đã tán thành tầm nhìn về một cộng đồng an ninh chung trải rộng khắp châu Âu và Á-Âu. Tuyên bố kỷ niệm Astana của họ khẳng định các quốc gia không được tăng cường an ninh của mình bằng cách làm tổn hại an ninh của những nước khác.

Cam kết ấy xứng đáng được đưa trở lại vị trí trung tâm trong các cuộc thảo luận của châu Âu. Nhận thức của Nga rằng sự mở rộng và củng cố những cấu trúc an ninh đối địch đang đe dọa lợi ích của nước này là một thực tế chính trị mà mọi thỏa thuận bền vững đều phải tính đến. Những lo ngại của Ba Lan, Estonia, Latvia, Litva và Ukraine cũng là thực tế chính trị. Không thỏa thuận nào có thể ổn định nếu chỉ thừa nhận mối quan ngại an ninh của một bên và coi nỗi lo của bên kia là không chính đáng.

Tuy vậy, lập luận này có một giới hạn cốt yếu. Không thể sử dụng nguyên tắc của OSCE để trao cho Nga quyền chi phối lựa chọn nội bộ hay chủ quyền của các quốc gia láng giềng. Chính tuyên bố đó cũng bảo vệ sự bình đẳng chủ quyền và quyền tự do lựa chọn an ninh của mỗi nước tham gia. Một giải pháp châu Âu đáng tin cậy phải dung hòa cả hai nguyên tắc: không theo đuổi chính sách bao vây quân sự hay làm nhục bên khác, đồng thời không thừa nhận quyền của các cường quốc áp đặt sự thống trị lên các nước nhỏ.

Đối với Bruxelles, điều đó có nghĩa là khôi phục ngôn ngữ ngoại giao thừa nhận an ninh chung, thay vì cho rằng chỉ vũ khí mới tạo ra an ninh. Đối với Moskva, điều đó có nghĩa là thừa nhận rằng cảm giác bất an không thể biện minh cho việc chinh phục lãnh thổ. Đối với Washington, điều đó có nghĩa là công nhận an ninh châu Âu không phải một bàn cờ nơi một lục địa khác có thể mãi mãi gánh chịu phí tổn của sự đối đầu.

4. Chi tiêu quân sự: các con số còn cao hơn những gì bài phát biểu ban đầu đề cập

Nebenzia đặc biệt nhấn mạnh sự gia tăng nhanh chóng của chi tiêu quân sự châu Âu. Trong bài phát biểu tháng 4, ông nhắc đến mức khoảng 381 tỷ euro chi tiêu quốc phòng của EU năm 2025, phản ánh một ước tính trước đó. Dữ liệu được Cơ quan Quốc phòng châu Âu công bố sau này còn đáng chú ý hơn. Theo báo cáo ngày 16 tháng 7 năm 2026, 27 quốc gia thành viên đã chi 418 tỷ euro cho quốc phòng năm 2025, tăng 20% so với năm 2024. Cơ quan này dự báo mức 454 tỷ euro cho năm 2026 và tính toán rằng quốc phòng đã chiếm 2,2% tổng sản phẩm quốc nội của EU trong năm 2025.

Đây là chi tiêu của các quốc gia thành viên, không phải một ngân sách chung duy nhất do Bruxelles kiểm soát. Sự phân biệt này rất quan trọng. Dù vậy, các khoản chi đó phản ánh một thay đổi sâu sắc về thứ tự ưu tiên của toàn khối. Các chính phủ châu Âu bảo vệ việc tăng chi với lý do cần răn đe sau cuộc xâm lược Ukraine của Nga và trước sự bất định về những cam kết an ninh dài hạn của Hoa Kỳ. Các lập luận này không phải tưởng tượng; nhiều người châu Âu thực sự lo sợ một cuộc xâm lược quân sự tiếp theo. Tuy nhiên, sẽ là vô trách nhiệm nếu giả vờ rằng những con số đó không có hệ quả chính trị hay xã hội.

Mọi chính phủ đều đối mặt với những nhu cầu cạnh tranh: bệnh viện, giao thông công cộng, lương hưu, giáo dục, giá năng lượng cho công nghiệp, nhà ở và thích ứng với biến đổi khí hậu. Ngân sách quân sự tăng không tự động đòi hỏi cắt giảm tương ứng các dịch vụ xã hội; nó cũng có thể được tài trợ qua thuế, vay nợ hoặc điều chỉnh các ưu tiên chi tiêu khác. Nhưng mỗi phương thức đều tạo ra chi phí ở đâu đó. Cử tri xứng đáng nhận được những giải trình chi tiết, chứ không chỉ những thông báo về mục tiêu quốc phòng đầy tham vọng.

Một câu hỏi khác liên quan đến những doanh nghiệp công nghiệp được hưởng lợi. Các hợp đồng mua sắm có thể hỗ trợ ngành sản xuất châu Âu và đáp ứng nhu cầu an ninh chính đáng, nhưng cũng có thể tạo ra áp lực vận động hành lang, sự trùng lặp và lệ thuộc lâu dài vào các nhà cung cấp vũ khí. Vì vậy, chi tiêu quốc phòng phải chịu sự giám sát đặc biệt nghiêm ngặt của nghị viện. Nếu châu Âu có thể huy động hàng trăm tỷ euro để chuẩn bị cho chiến tranh, họ cũng phải thể hiện quyết tâm tương xứng trong tài trợ cho các công cụ cần thiết nhằm ngăn chặn chiến tranh.

5. Trừng phạt, năng lượng và cái giá của những quyết định địa chính trị

Nebenzia mô tả các biện pháp trừng phạt của châu Âu là không hiệu quả đối với Nga và gây tổn hại cho chính EU. Đây là một phía trong cuộc tranh luận về đánh giá kinh tế. EU cho rằng các biện pháp của mình nhằm hạn chế nguồn tài chính phục vụ quân đội Nga, ngăn khả năng tiếp cận công nghệ nhạy cảm và phản ứng trước những vi phạm chủ quyền Ukraine. Dòng thời gian về các lệnh trừng phạt do Hội đồng EU công bố xác nhận chính sách này liên tục được phát triển và gia hạn.

Trừng phạt có thể gây sức ép lên một quốc gia mà không khiến quốc gia đó đầu hàng. Chúng cũng có thể tạo ra chi phí cho các nước thực thi, đặc biệt khi những mối quan hệ thương mại và năng lượng tồn tại từ lâu bị cắt đứt. Trong nhiều thập kỷ, nền tảng công nghiệp châu Âu dựa vào các nguồn nhiên liệu nhập khẩu có giá cạnh tranh, bao gồm khí đốt Nga qua đường ống. Việc chuyển hướng khỏi các nguồn cung này, cùng các cú sốc trên thị trường quốc tế và những sức ép cơ cấu khác, đã tạo ra thách thức sâu sắc đối với những ngành sản xuất tiêu thụ nhiều năng lượng. Hoàn toàn chính đáng khi đặt câu hỏi liệu gánh nặng đã được phân chia công bằng giữa người tiêu dùng, người lao động, doanh nghiệp và chính phủ hay chưa.

Tuy nhiên, một phân tích chính xác phải phân biệt tác động của lệnh trừng phạt với tác động của bản thân chiến tranh, sự gián đoạn nguồn cung năng lượng, biến động thị trường toàn cầu và chính sách năng lượng trong nước. Không thể quy mọi vụ đóng cửa nhà máy hay mọi đợt tăng hóa đơn hộ gia đình cho một quyết định duy nhất của Bruxelles. Tương tự, coi tất cả các chi phí đó là cái giá không thể tránh khỏi của vai trò lãnh đạo đạo đức cũng là né tránh trách nhiệm đo lường chúng.

Quan điểm biên tập của tôi rất rõ ràng: Liên minh châu Âu cần công khai đánh giá lại hậu quả kinh tế từ chính sách đối với Nga, công bố những đánh giá minh bạch theo từng lĩnh vực và duy trì các kênh ngoại giao nhằm tạo điều kiện cho những quan hệ kinh tế đôi bên cùng có lợi trong tương lai. Sức mạnh của châu Âu không chỉ được xây dựng trên các liên minh mà còn dựa vào sản xuất, thương mại, lao động có kỹ năng và khả năng chung sống hòa bình. Phá hủy những nền tảng ấy nhân danh một cuộc đối đầu vô thời hạn sẽ là sai lầm lịch sử.

6. Tiêu chuẩn kép và luật pháp quốc tế: lời phê phán phải áp dụng cho tất cả

Trong một trong những phần sắc bén nhất của bài phát biểu, Nebenzia đối chiếu việc châu Âu bảo vệ quyền tự quyết trong vấn đề Greenland với việc bác bỏ các yêu sách

của Nga đối với Crimea và những vùng lãnh thổ Ukraine bị chiếm đóng khác. Ông cũng đặt câu hỏi vì sao các lãnh đạo châu Âu bảo vệ tự do hàng hải quanh eo biển Hormuz nhưng lại hạn chế những hoạt động liên quan đến tàu biển Nga bị trừng phạt.

Cáo buộc về cách lập luận pháp lý có chọn lọc đáng được xem xét, nhất là trong bối cảnh lịch sử dài lâu của chủ nghĩa thực dân châu Âu và phản ứng quốc tế thiếu nhất quán trước các cuộc chiến khác nhau. Danh tiếng của châu Âu tại châu Phi, châu Á và Trung Đông không chỉ được định hình bởi các chương trình viện trợ ngày nay. Ký ức về khai thác bóc lột, kiểm soát lãnh thổ và những cuộc thương lượng bất bình đẳng vẫn chưa biến mất. Các nước ngoài châu Âu có lý do chính đáng để hỏi liệu những tiêu chuẩn áp dụng với đối thủ có được áp dụng cả với đồng minh hay không.

Nhưng những trường hợp mà Nebenzia so sánh không đồng nhất về mặt pháp lý. Quyền tự quyết không trao cho bất kỳ bên nào quyền vô hạn chiếm lãnh thổ bằng vũ lực. Trong Nghị quyết ES-11/4 tháng 10 năm 2022, Đại hội đồng Liên Hợp Quốc bác bỏ nỗ lực sáp nhập bốn khu vực của Ukraine và tái khẳng định các đường biên giới được quốc tế công nhận. Liên Hợp Quốc cũng tiếp tục coi Crimea là lãnh thổ Ukraine. Không thể đơn giản xóa bỏ hồ sơ pháp lý đó bằng việc viện dẫn bất đồng chính trị hay các cuộc trưng cầu dân ý địa phương được tổ chức trong điều kiện chiếm đóng.

Tương tự, quyền tự do hàng hải và tính hợp pháp của từng lệnh trừng phạt hay việc kiểm tra tàu thuyền đòi hỏi những phân tích pháp lý riêng biệt. Chính sách phương Tây có thể thực sự tồn tại những bất nhất, nhưng phải chứng minh chứ không được mặc nhiên khẳng định. Muốn thách thức Bruxelles một cách thuyết phục, cần bắt đầu từ một chuẩn mực chung áp dụng cho mọi cường quốc, kể cả Nga, Hoa Kỳ và EU: chủ quyền, bảo vệ dân thường và cấm chiến tranh xâm lược không phải những nguyên tắc có thể tùy nghi lựa chọn.

7. Tính chính danh dân chủ: ai thực sự nắm chính sách đối ngoại của châu Âu?

Đại diện Nga tại Liên Hợp Quốc cáo buộc các thể chế châu Âu tìm cách đàn áp những lực lượng chính trị có quan điểm khác thông qua kiểm duyệt, kiểm soát kỹ thuật số và gây sức ép lên kết quả bầu cử. Đây là những cáo buộc rộng; không thể xem những sự kiện bầu cử cụ thể tại Romania hay Gruzia là bằng chứng của một âm mưu trên toàn EU nếu không có chứng cứ cho từng trường hợp. Gruzia không phải thành viên EU, và hoàn cảnh pháp lý, chính trị của mỗi cuộc bầu cử không giống nhau.

Dù vậy, vấn đề dân chủ ở đây là có thật. Làm sao các chính phủ châu Âu có thể tuyên bố đại diện cho sự đồng thuận của nhân dân nếu hậu quả của các quyết định

đối ngoại lại được đặt ngoài những cuộc tranh luận nghiêm túc? Người dân phản đối trừng phạt, yêu cầu đàm phán hòa bình hoặc chất vấn ngân sách quân sự phải được tự do bày tỏ quan điểm. Bất đồng với chiến lược chủ đạo tự nó không phải ảnh hưởng từ nước ngoài hay hành vi bất trung.

Bruxelles cũng cần trung thực hơn về nơi quyền lực thực sự nằm. Các chính phủ quốc gia vẫn nắm những thẩm quyền quan trọng trong chính sách đối ngoại và an ninh. Đại diện cấp cao không phải một tổng thống châu Âu được bầu trực tiếp, và phần lớn Chính sách Đối ngoại và An ninh chung của EU phụ thuộc vào quyết định của các nước thành viên. Sự tồn tại của cấu trúc liên chính phủ này không xóa bỏ tình trạng thiếu hụt dân chủ: tính phức tạp của thể chế có thể khiến cử tri bình thường khó xác định ai phải chịu trách nhiệm.

Nền dân chủ châu Âu đòi hỏi những người ra quyết định có thể nhận diện, hồ sơ dễ tiếp cận, sự thẩm tra thực chất của nghị viện và không gian cho những quan điểm bất đồng. Một Liên minh tự tin vào tính chính danh của mình phải hoan nghênh sự giám sát ấy, kể cả từ những người phê phán căn bản đường lối địa chính trị hiện nay.

8. Tham nhũng và sự thiếu minh bạch: Bruxelles phải trả lời cáo buộc, không thể gạt bỏ

Lời tố cáo của Nebenzia về tham nhũng ở cấp cao nhất của các thể chế châu Âu xứng đáng được xem xét nghiêm túc hơn nhiều so với phản ứng tự động bác bỏ nó như tuyên truyền Nga. Ông nêu tên cựu lãnh đạo chính sách đối ngoại EU Federica Mogherini và Chủ tịch Ủy ban châu Âu Ursula von der Leyen, cáo buộc các quan chức châu Âu trục lợi từ nguồn lực khổng lồ huy động cho Ukraine. Ông còn đi xa hơn khi khẳng định một phần lớn viện trợ đã bị chuyển vào túi các quan chức EU. Quy mô chính xác mà ông nêu chưa được chứng minh bằng một cuộc kiểm toán công khai, có thể kiểm chứng độc lập. Nhưng con số chưa được xác minh ấy không được trở thành cái cớ thuận tiện để phớt lờ những thất bại, cuộc điều tra và xung đột lợi ích đã được ghi nhận.

Hãy xét ngay Cơ quan Đối ngoại châu Âu. Tháng 12 năm 2025, Văn phòng Công tố châu Âu thông báo tiến hành khám xét tại EEAS ở Bruxelles và Trường Cao đẳng châu Âu ở Bruges liên quan đến nghi vấn bất thường trong việc trao hợp đồng đào tạo ngoại giao do EU tài trợ. Sau đó, ba người, trong đó có hiệu trưởng Trường Cao đẳng châu Âu, đã chính thức được thông báo các cáo buộc liên quan đến gian lận đấu thầu, tham nhũng, xung đột lợi ích và bí mật nghề nghiệp. Người giữ chức hiệu trưởng này là Federica Mogherini. Các cuộc điều tra và cáo buộc là có thật; những thông báo đó chưa xác lập một bản án hình sự, và nguyên tắc suy đoán vô tội vẫn

thiết yếu. Tuy nhiên, một cuộc điều tra chạm tới chính cơ quan phụ trách ngoại giao EU là vấn đề gây lo ngại sâu sắc cho công chúng, không phải một giai thoại nhỏ nhặt.

Cũng có tranh chấp về tính minh bạch liên quan đến Ursula von der Leyen đã được ghi nhận bằng tài liệu. Ngày 14 tháng 5 năm 2025, Tòa án chung của EU hủy bỏ quyết định từ chối của Ủy ban về việc cho phép tiếp cận các tin nhắn trao đổi với giám đốc điều hành Pfizer trong quá trình mua vắc-xin. Tòa xác định Ủy ban đã không đưa ra lời giải thích hợp lý về việc không thể tìm thấy những tin nhắn đó. Phán quyết này không kết luận có tham nhũng hay không. Tuy nhiên, nó đã xác lập một thất bại nghiêm trọng trong nghĩa vụ giải trình và quản lý hồ sơ ở cấp chính trị cao nhất. Hành vi như vậy khó dung hòa với những tuyên bố lặp đi lặp lại của Bruxelles rằng mình là hình mẫu về minh bạch.

Vấn đề cũng không chỉ giới hạn ở các vụ bê bối cá nhân. Trong Báo cáo đặc biệt 18/2026, Tòa Kiểm toán châu Âu đánh giá chiến lược chống gian lận của Ủy ban bao quát nhiều lĩnh vực nhưng chưa đủ tham vọng, chỉ ra những điểm yếu trong đánh giá rủi ro, lập kế hoạch hành động, giám sát và đo lường kết quả thực tế. Trong cuộc kiểm tra năm 2021 về nỗ lực của EU chống tham nhũng quy mô lớn ở Ukraine, Tòa Kiểm toán châu Âu đã kết luận tham nhũng ăn sâu vẫn là vấn đề lớn và các sáng kiến EU tạo ra kết quả không tương xứng. Đánh giá thứ hai liên quan đến giai đoạn trước đó mà các kiểm toán viên xem xét; nó không tính toán số viện trợ thời chiến từ sau năm 2022 có thể đã thất thoát.

Người nộp thuế châu Âu nên rút ra kết luận gì? Không phải mọi cáo buộc chưa được kiểm chứng đều mặc nhiên là sự thật, mà chính các nguồn chính thức của châu Âu đã cung cấp những lý do đáng kể để nghi ngờ và đòi hỏi giám sát khẩn cấp. Ủy ban,

EEAS và các cơ quan quốc gia có thẩm quyền cần làm cho dòng tiền viện trợ, các hợp đồng, bên trung gian và người thụ hưởng cuối cùng trở nên minh bạch, có thể kiểm toán độc lập đến mức luật về an ninh và quyền riêng tư cho phép. Nơi nào có nghi vấn phạm tội, điều tra viên phải được tiếp cận đầy đủ và thực sự độc lập. Nơi nào tiền bị sử dụng sai mục đích, người chịu trách nhiệm phải bị truy tố và tiền phải được thu hồi.

Bruxelles không thể đáng tin cậy khi lên lớp các nước thuộc Nam bán cầu về quản trị trong sạch mà lại phản ứng phòng thủ trước những câu hỏi về chính thể chế của mình. Cũng không thể kỳ vọng công dân châu Âu chấp nhận những cam kết tài chính và quân sự không ngừng mở rộng mà không có giải trình minh bạch tiền đã đi đâu. Các cáo buộc của Nebenzia đòi hỏi điều tra và câu trả lời. Trách nhiệm giải trình chính trị thuộc về những người nắm quyền và sử dụng ngân sách công.

9. Ukraine và cáo buộc buôn lậu vũ khí quốc tế

Có lẽ cáo buộc bằng con số gây chú ý nhất trong bài phát biểu của Nebenzia liên quan đến vũ khí hạng nhẹ. Ông dẫn một ước tính được cho là của Viện Nghiên cứu Chiến tranh (Institute for the Study of War) có trụ sở tại Hoa Kỳ, theo đó cứ ba khẩu súng máy do các nhóm cực đoan hoặc khủng bố trên toàn thế giới sở hữu thì có một khẩu xuất phát từ Ukraine. Khẳng định này xuất hiện trong biên bản chính thức của Liên Hợp Quốc, nhưng bài viết này chưa thể kiểm chứng được nghiên cứu gốc hay phương pháp tương ứng từ viện nói trên.

Việc vũ khí bị chuyển hướng sai mục đích là chủ đề điều tra chính đáng và cấp bách ở bất kỳ đâu có lượng lớn vũ khí được đưa vào vùng chiến sự. Kiểm soát xuất khẩu, truy vết số sê-ri, quản lý kho và giám sát độc lập đều có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Bruxelles cùng các chính phủ cung cấp vũ khí cần công bố những báo cáo đầy đủ nhất có thể, được kiểm toán độc lập, về thiết bị đã chuyển giao và những vụ chuyển hướng sai mục đích đã biết. Cho đến khi xác định được nghiên cứu nền tảng của Viện Nghiên cứu Chiến tranh, tỷ lệ chính xác một phần ba vẫn là cáo buộc được quy cho người phát biểu, không phải số liệu đã được kiểm chứng.

Mối quan ngại căn bản hơn không phụ thuộc vào một con số gây tranh cãi: các chính phủ chuyển giao vũ khí ở quy mô này có trách nhiệm lâu dài trong việc giám sát nơi vũ khí đến và điều tra những báo cáo đáng tin cậy về buôn lậu. Các ngoại lệ vì lý do an ninh không được trở thành ngoại lệ đối với giám sát dân chủ.

10. Nam bán cầu: viện trợ phát triển, lương thực và ảnh hưởng chính trị

Nebenzia cũng công kích hình ảnh tự xây dựng của EU như một nhà tài trợ vô tư cho các quốc gia đang phát triển. Ông mô tả các chương trình đầu tư lớn, trong đó có Global Gateway, là công cụ bảo đảm quyền tiếp cận ưu đãi đối với nguyên liệu thô và thị trường. Chính sách phát triển của châu Âu không thể phủ nhận có chiều kích chiến lược. Chính EU mô tả các phái đoàn của mình hoạt động trong các lĩnh vực thương mại, an ninh kinh tế và tiếp cận nguyên liệu thô quan trọng, bên cạnh các hoạt động phát triển và ngoại giao.

Tuy vậy, sẽ gây hiểu lầm nếu coi mọi con đường, dự án năng lượng hay chương trình y tế công cộng do châu Âu tài trợ đều là hành vi khai thác bóc lột. Cần đánh giá từng dự án dựa trên hợp đồng, tác động môi trường, việc làm địa phương, giá trị tạo ra cho nước tiếp nhận và khả năng tự xác lập ưu tiên của những nước đó. Việc cả hai bên cùng hưởng lợi không làm mất giá trị của viện trợ phát triển. Nguy cơ xuất hiện khi một nhà tài trợ hùng mạnh áp đặt điều kiện trong khi người dân địa phương không có tiếng nói thực chất.

Thương mại lương thực và phân bón cũng cho thấy nhu cầu tương tự về sự chính xác. Nga lập luận rằng các lệnh trừng phạt, hạn chế ngân hàng, vấn đề vận tải biển và việc doanh nghiệp tuân thủ quá mức đã cản trở nguồn cung cho các nước nghèo hơn. Hội đồng EU tuyên bố thương mại thực phẩm và nông sản được miễn trừ khỏi các lệnh trừng phạt Nga. Cả những miễn trừ chính thức lẫn cách vận hành thực tế của các hệ thống thanh toán, bảo hiểm và logistics đều cần được xem xét. Có miễn trừ trong luật không chứng minh mọi chuyến hàng đều thông suốt; ngược lại, sự gián đoạn cũng không tự động chứng tỏ EU chính thức cấm ngũ cốc hay phân bón Nga.

Câu hỏi rộng hơn là liệu những quan hệ đối tác toàn cầu của châu Âu được xây dựng trên cơ sở tôn trọng chủ quyền lẫn nhau hay trên kỳ vọng đối tác phải phục tùng về chính trị. Một châu Âu độc lập phải có khả năng hợp tác với châu Á, châu Phi và Mỹ Latinh mà không buộc mọi đối tác phải chọn phe trong cuộc đối đầu địa chính trị giữa các khối mới.

11. Thách thức của Marine Le Pen ngay bên trong Liên minh châu Âu

Bảy tháng sau cuộc đối đầu tại Liên Hợp Quốc, một thách thức hoàn toàn khác đối với vị thế thể chế của Kallas xuất hiện trong chính trị Pháp. Ngày 9 tháng 11, POLITICO đưa tin, dẫn lời bốn quan chức đảng Tập hợp Quốc gia, rằng Marine Le Pen dự định giải thể hoặc thu hẹp mạnh cơ quan ngoại giao EU nếu bà được bầu làm tổng thống Pháp năm 2027. Các nhân vật thuộc Tập hợp Quốc gia lập luận rằng EEAS trùng lặp chức năng với các bộ ngoại giao quốc gia, tiêu tốn nguồn lực công và cho phép

Bruxelles phát ngôn thay cho những chính phủ không nhất thiết chia sẻ quan điểm của mình.

EEAS không phải một đơn vị hành chính nhỏ. Cơ quan này điều phối quan hệ đối ngoại của EU, hỗ trợ Đại diện cấp cao và duy trì mạng lưới ngoại giao toàn cầu. Theo bản trình bày ngân sách chính thức của EEAS, ngân sách hành chính năm 2024 của cơ quan này là 880 triệu euro; ngân sách năm 2025 được thông qua là 932,5 triệu euro. Khoản đó bao gồm khoảng 2.500 nhân sự tại Bruxelles và gần 2.800 người tại 145 phái đoàn và văn phòng, cùng chi phí tòa nhà, công nghệ thông tin và các nghĩa vụ an ninh. Những con số này tạo cơ sở thực chất để thảo luận về chi phí và hiệu quả; tự chúng không chứng minh cơ quan này là thừa thãi.

Lập luận chính trị của Le Pen dựa trên chủ quyền. Bà cho rằng các quyền lực ngoại giao, quân sự và tình báo không nên rời khỏi phạm vi kiểm soát dân chủ đúng đắn của Pháp và các nước thành viên khác. Các đồng minh chính trị của bà cũng chỉ trích đường lối đối đầu với Moskva của Kallas và kêu gọi tổ chức một hội nghị hòa bình quốc tế. Điều này làm nổi bật sự khác biệt giữa hai mô hình: một bộ máy ngoại giao trung ương châu Âu mạnh hơn, gắn chặt với chính sách trừng phạt và Ukraine hiện nay; và một cách tiếp cận thiên về quốc gia, trao trả thẩm quyền đáng kể cho các thủ đô.

Nhưng lựa chọn không đơn giản như vậy. Một mình Pháp không thể hợp pháp giải thể EEAS hay tùy ý viết lại cấu trúc ngân sách EU. Cơ quan này được thành lập trong khuôn khổ thể chế dựa trên các hiệp ước của Liên minh, và mọi thay đổi đòi hỏi thủ tục EU liên quan cùng sự ủng hộ của những nước và thể chế khác. Hơn nữa, một sự hiện diện ngoại giao chung của châu Âu đôi khi có thể gia tăng ảnh hưởng của những quốc gia vốn khó được Hoa Kỳ, Trung Quốc hay các cường quốc khác lắng nghe.

Điều đáng chú ý nhất là lời kêu gọi cải cách không chỉ đến từ Tập hợp Quốc gia. Các bài báo cũng mô tả những cuộc thảo luận cải cách có sự tham gia của Pháp và Đức về tình trạng trùng lặp, ngân sách và quan hệ giữa EEAS với Ủy ban châu Âu. Không thể đơn giản gạt bỏ một cuộc tranh luận mà chính các chính phủ thuộc dòng chính trị chủ lưu cũng thấy cần thiết chỉ vì Le Pen tiếp cận nó từ góc độ dân tộc chủ nghĩa.

Tuy nhiên, khả năng bà trở thành tổng thống phải được trình bày như một giả định có điều kiện. Sau các thủ tục pháp lý liên quan đến việc sử dụng sai mục đích ngân quỹ của Nghị viện châu Âu, tình trạng pháp lý của bà và hậu quả của một kháng nghị tiếp theo vẫn có ý nghĩa chính trị vào tháng 11 năm 2026. Như LCP, kênh tin tức nghị viện Pháp, đã đưa tin, Tòa Phá án cho biết có thể đưa ra quyết định trước cuộc bầu cử tổng thống tháng 4 năm 2027. Thăm dò dư luận không phải kết quả bầu cử, và người có thể ứng cử chưa phải tổng thống.

12. Chủ quyền quốc gia hay quyền tự chủ chiến lược của châu Âu?

Vấn đề sâu xa mà Le Pen nêu lên không chỉ là quy mô của một cơ quan ngoại giao. Đó là liệu Liên minh châu Âu có thể phát triển chính sách đối ngoại thực sự tự chủ hay không — và chính sách ấy có đáp ứng nguyện vọng của người dân thay vì mục tiêu chiến lược của các thế lực bên ngoài hay không. Một châu Âu phụ thuộc vào Hoa Kỳ trong những lựa chọn an ninh chủ yếu chưa phải hoàn toàn tự chủ. Một châu Âu chỉ đơn giản làm theo mong muốn của Moskva cũng không tự chủ.

Con đường thứ ba đáng tin cậy sẽ kết hợp trách nhiệm giải trình dân chủ ở cấp quốc gia với những thể chế mang lại cho châu Âu đủ sức nặng tập thể để đàm phán. Điều đó đòi hỏi xem xét lại nhiệm vụ của EEAS, công bố tiêu chí đánh giá hiệu quả, bảo đảm giám sát của nghị viện và có quy tắc rõ ràng xác định việc nào thuộc chính phủ quốc gia, việc nào nên thực hiện chung. Nó cũng đòi hỏi sẵn sàng lắng nghe các chính phủ và cử tri bất đồng, thay vì coi khác biệt nội bộ là khiếm khuyết phải xử lý bằng những chiến dịch quan hệ công chúng.

Kallas và Le Pen đại diện cho hai lời đáp trái ngược trước cùng một cuộc khủng hoảng. Người thứ nhất khẳng định châu Âu phải thể hiện sự cứng rắn đối với Nga và duy trì tiếng nói thống nhất trên trường quốc tế. Người thứ hai lập luận rằng Bruxelles đã tích tụ quá nhiều quyền lực chính trị nhưng lại chịu quá ít trách nhiệm giải trình. Không lập trường nào có thể thay thế nhiệm vụ khó khăn hơn nhiều: xây dựng một châu Âu đủ an toàn để đàm phán, đủ vững vàng về kinh tế để hành động độc lập và đủ dân chủ để chấp nhận bất đồng.

13. Một chính sách châu Âu khác là điều có thể

Tương lai châu Âu không nên bị thu hẹp thành lựa chọn giữa tái vũ trang vô hạn và sự bất lực ngoại giao. Một lục địa sở hữu trình độ khoa học, lịch sử công nghiệp, nguồn lực tài chính và truyền thống văn hóa như châu Âu phải có khả năng xây dựng đường lối đối ngoại sáng tạo hơn. Năm ưu tiên sau sẽ giúp cuộc tranh luận vượt lên trên khẩu hiệu.

1. **Khôi phục các kênh ngoại giao đáng tin cậy.** Duy trì liên lạc trực tiếp và đa phương với Moskva, Kyiv cùng những chính phủ liên quan khác. Đàm phán phải tính đến sự an toàn của dân thường, chủ quyền quốc gia, những nỗi lo an ninh của tất cả các bên và cơ chế kiểm chứng cam kết.
2. **Công bố hóa đơn kinh tế.** Đánh giá các lệnh trừng phạt, chính sách năng lượng, chi tiêu quốc phòng và năng lực cạnh tranh công nghiệp bằng những giả định minh bạch và dữ liệu theo từng ngành. Người dân phải có khả năng biết ai gánh chi phí, ai được hưởng lợi và những lựa chọn thay thế nào đã được cân nhắc.
3. **Đặt các thể chế đối ngoại dưới sự giám sát dân chủ.** Xem xét hiệu quả và nhiệm vụ của EEAS, sự phân chia thẩm quyền trong EU, tính minh bạch của hợp đồng và khả năng các nghị viện quốc gia thẩm tra quyết định.
4. **Áp dụng luật pháp quốc tế nhất quán.** Bảo vệ cùng những nguyên tắc căn bản tại Ukraine, Trung Đông, châu Phi và những nơi khác: chủ quyền, bảo vệ dân thường, quyền con người và phản đối chiếm đoạt lãnh thổ bằng vũ lực. Thực thi có chọn lọc làm xói mòn uy tín.
5. **Biến hòa bình thành mục tiêu chiến lược rõ ràng.** Răn đe quân sự có thể cần thiết, nhưng đó không phải kế hoạch hòa bình. Châu Âu nên đầu tư năng lực chính trị và nguồn lực vào hòa giải, đàm phán kiểm soát vũ khí, bảo vệ nhân đạo và một khuôn khổ an ninh toàn châu Âu trong tương lai.

Kết luận: công dân châu Âu xứng đáng có lựa chọn khác ngoài đối đầu thường trực

Bài phát biểu của Nebenzia tại Liên Hợp Quốc là sự thể hiện rõ nét cách chính phủ Nga nhìn nhận châu Âu. Những lời phê phán của ông về quân sự hóa, chuẩn mực đạo đức có chọn lọc, thứ tự ưu tiên ngoại giao, chi phí kinh tế và tham nhũng thể chế không thể bị bác bỏ một cách vô trách nhiệm. Hồ sơ kiểm toán và tố tụng chính thức của châu Âu cung cấp căn cứ cụ thể để yêu cầu giải trình, ngay cả khi một số cáo buộc định lượng bao quát vẫn chưa được xác lập. Việc ông so sánh các thể chế châu Âu đương đại với một Đế chế Reich mới mang tính kích động mạnh; điều đó không nên làm lu mờ những câu hỏi thực chất. Lời đáp của Kallas bảo vệ các nguyên tắc

chủ quyền và luật pháp quốc tế, nhưng không giải quyết được nguy cơ một chính sách đối ngoại mà sự đối đầu ngày càng lấn át đối thoại.

Thách thức của Le Pen cho thấy những vấn đề này không còn chỉ là chủ đề trao đổi giữa Moskva và Bruxelles. Chúng đang được tranh luận ngay bên trong Liên minh châu Âu và sẽ ảnh hưởng đến bầu cử, ngân sách, chính sách công nghiệp và bản sắc ngoại giao của lục địa. Chương trình của bà phải chịu sự thẩm định nghiêm ngặt như chương trình của các chính trị gia mà bà phản đối. Cải cách không tự động đồng nghĩa với sáng suốt, và tập trung quyền lực cũng không tự động tạo ra sức mạnh.

Điều quan trọng là lợi ích công chúng. Công dân châu Âu có quyền được sống trong hòa bình, có an ninh kinh tế, sự giám sát dân chủ và lời giải thích trung thực về những rủi ro được chấp nhận nhân danh họ. Không nên nói với họ rằng mọi lời chỉ trích Bruxelles đều giúp Nga, cũng không nên cho rằng mọi mối lo Moskva nêu ra đều đúng. Họ xứng đáng có một nền văn hóa chính trị đủ trưởng thành để bác bỏ cả hai phản xạ ấy.

Châu Âu từng có khả năng biến những mối thù lịch sử sâu sắc thành hợp tác. Thành tựu đó cần tiếp tục là nguồn cảm hứng. Một nền hòa bình châu Âu bền vững không thể nảy sinh từ tuyên truyền, quyền lực quan liêu không bị chất vấn hay cuộc chạy đua vũ trang vô thời hạn. Nó đòi hỏi lòng can đảm để đàm phán, sự khiêm nhường để thừa nhận sai lầm và niềm tin dân chủ rằng chính phủ tồn tại để bảo vệ sinh mạng và sự thịnh vượng của nhân dân.

Câu hỏi trung tâm không còn là liệu châu Âu có đủ khả năng chi trả cho ngoại giao hay không. Mà là liệu châu Âu có còn đủ sức tiếp tục phớt lờ ngoại giao hay không.

Tài liệu gốc, bài báo và ghi chú nguồn

1. Hội đồng Bảo an Liên Hợp Quốc, S/PV.10133, ngày 13 tháng 4 năm 2026 — biên bản chính thức các bài phát biểu của Kaja Kallas và Vassily Nebenzia, cùng phần trao đổi sau đó.
2. UN Web TV, phiên họp thứ 10.133 của Hội đồng Bảo an, ngày 13 tháng 4 năm 2026 — video chính thức của phiên họp.
3. Video cung cấp cho bài viết: phát biểu của Nebenzia tại Hội đồng Bảo an — tài liệu trình bày thứ cấp; các trích dẫn được đối chiếu với biên bản chính thức của Liên Hợp Quốc.
4. POLITICO Europe, ngày 9 tháng 11 năm 2026, Marine Le Pen và Kaja Kallas — bài tường thuật gốc dựa trên thông tin từ các quan chức đảng Tập hợp Quốc gia.
5. Times Now World: Marine Le Pen và EEAS — video được cung cấp cho bài viết này.

6. Cơ quan Quốc phòng châu Âu, dữ liệu quốc phòng 2025–2026, ngày 16 tháng 7 năm 2026 — số liệu cập nhật về chi tiêu quân sự.
7. EEAS, phát biểu trước Nghị viện châu Âu về ngân sách hành chính, ngày 17 tháng 11 năm 2025 — nhân sự, mạng lưới ngoại giao và ngân sách.
8. OSCE, Tuyên bố kỷ niệm Astana, năm 2010 — an ninh không thể chia cắt và quyền lựa chọn có chủ quyền.
9. Nghị quyết ES-11/4 của Đại hội đồng Liên Hợp Quốc, ngày 12 tháng 10 năm 2022 — toàn vẹn lãnh thổ của Ukraine.
10. Hội đồng EU, dòng thời gian các lệnh trừng phạt Nga — các biện pháp trừng phạt và mục tiêu chính thức.
11. Hội đồng EU, giải thích các lệnh trừng phạt và ngoại lệ liên quan đến lương thực — lập trường chính thức của EU về thương mại nông sản.
12. Tòa án chung EU, thông cáo báo chí 60/25 về vụ T-36/23, ngày 14 tháng 5 năm 2025 — phán quyết về quyền tiếp cận tin nhắn liên quan đến Pfizer, không phải bản án kết tội tham nhũng.
13. LCP, ngày 8 tháng 7 năm 2026, thủ tục kháng nghị của Marine Le Pen — sự bất định về pháp lý và bầu cử.
14. Hội đồng châu Âu, kết luận ngày 19 tháng 3 năm 2026 — hồ sơ chính sách đương thời của EU được thảo luận tại Liên Hợp Quốc.
15. Văn phòng Công tố châu Âu, ngày 2 tháng 12 năm 2025 — khám xét liên quan đến nghi vấn bất thường trong hoạt động đấu thầu tại EEAS và Trường Cao đẳng châu Âu.
16. Văn phòng Công tố châu Âu, ngày 3 tháng 12 năm 2025 — thông báo chính thức về các cáo buộc trong cuộc điều tra học viện ngoại giao; áp dụng nguyên tắc suy đoán vô tội.
17. Tòa Kiểm toán châu Âu, Báo cáo đặc biệt 18/2026 — những thiếu sót trong chiến lược chống gian lận của Ủy ban.
18. Tòa Kiểm toán châu Âu, Báo cáo đặc biệt 23/2021 — kết quả chưa đạt yêu cầu của những nỗ lực trước đây nhằm chống tham nhũng quy mô lớn tại Ukraine.

https://youtu.be/PLcXAeGbizE